

W tytułowej sprawie Naczelny Sąd Administracyjny wypowiedział się przy okazji badania decyzji Wojewody i Ministra stwierdzających nabycie z mocy prawa własności nieruchomości zajętych pod drogi publiczne. W omawianej sprawie Sąd przyznał rację organom i Sądowi I instancji – dlaczego?

Na wstępie NSA zauważył, że nie znajdował oparcia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zarzut, jakoby Sąd I instancji w oparciu o art. 22 ust. 1 ustawy o drogach publicznych w związku z art. 1 pkt 28 ustawy o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw przyjął istnienie domniemania (prawnego), że jeżeli grunt prywatny zajęty pod drogę nie został zagospodarowany w sposób uniemożliwiający wykonywanie czynności związanych z zarządkiem drogą, to zarządca drogi wykonywał w tym zakresie władztwo.

Odnosząc się do zarzutu skargi, że władanie nieruchomością wymaga przedstawienia dokumentu świadczącego o tytule prawnym władającego do nieruchomości, Sąd wyjaśnił, że zgodnie z powołanymi przepisami, w stosunku do dróg publicznych, prawo trwałego zarządu gruntami zlokalizowanymi w pasie drogowym co do zasady powstaje z mocy prawa, wobec czego zgłaszany zarzut, że w sprawie nie wykazano dokumentu kreującego tytuł prawny do nieruchomości przynależnego jednostkom administracji drogowej, był chybiony. Takiego dokumentu, wobec przyjętego w ustawie mechanizmu, co do zasady bowiem się nie wydaje – podkreślił Sąd. Jednocześnie Sąd I instancji wskazał, że na gruncie art. 73 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, przesłanka władania sprowadza się do wykonywania faktycznych czynności, stąd też nie musi nawet odpowiadać kryteriom posiadania w rozumieniu prawa cywilnego.

Te rozważania w ocenie NSA wskazywały na prawidłowe stanowisko Sądu I instancji, że władanie nieruchomościami zajętymi pod drogi nie jest uzależnione od jakiegokolwiek tytułu prawnego do tych nieruchomości, nie wymaga potwierdzenia tego tytułu, sprowadza się natomiast do czynności faktycznych. Tym samym według NSA z art. 22 ust. 1 ustawy o drogach publicznych i art. 1 pkt 28 ustawy o podziale kompetencji Sąd I instancji nie wyprowadził zatem żadnego domniemania. Prawidłowo ujmując przesłankę władania w kategoriach czynności faktycznych, Sąd I instancji zwrócił uwagę, że jeżeli właściciel nie zagospodarował gruntu w sposób uniemożliwiający wykonywanie takich czynności polegających na zarządzaniu drogą, to można domniemywać, że w odniesieniu do drogi jej zarządca władał nią w formach określonych w ustawie o drogach publicznych – zauważył NSA.

Naczelny Sąd podkreślił też, że na okoliczność władania gruntem przez jednostkę samorządu terytorialnego w dniu 31 grudnia 1998 r. przeprowadzono też inne dowody (metryki obu ulic, polisy ubezpieczeniowe, oświadczenia organu podmiotu zajmującego się w mieście zarządkiem dróg).

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 sierpnia 2021 r., I OSK 414/21

Źródło: CBOSA